

Waterveiligheidsprogramma's HWBP en HWBP2 samen verder met de focus op realisatie

In 2012 hebben de waterschappen en Rijkswaterstaat afspraken gemaakt over een uitvoeringsalliantie met betrekking tot waterveiligheid. Sindsdien is het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP) opgezet met als doel om alle primaire waterkeringen uiterlijk in 2050 aan de wettelijke norm te laten voldoen. Het programma is vormgegeven als een alliantie, waarin de nodige projecten zijn voorbereid, een organisatie is neergezet en uitvoeringskaders zijn gemaakt. Daarbij zijn innovaties ontwikkeld met de potentie om de grote dijkversterkingsopgave doelmatiger en slimmer te realiseren, is een opleidingsplan neergezet en een communicatie-strategie ontwikkeld.

Na deze periode van ontwikkeling en het laten slagen van de alliantie gaan we een nieuwe fase in; de opgave verschuift naar de realisatie. Ondertussen loopt het programma HWBP2 tot een eind, hoewel nog een aantal omvangrijke projecten uit dit programma tot 2021 doorloopt. Als bestuurders van deze alliantie hebben wij - gezien dit natuurlijke moment en de grote maatschappelijk opgave c.q. toenemende aantal projecten dat vanaf 2020 in realisatie gaat - eind 2017 een extern advies gevraagd over de doorontwikkeling van de samenwerking in waterveiligheid.

Dit externe advies is besproken met de programmadirectie HWBP/HWBP2 en de Stuurgroep HWBP. Het beeld daaruit is als volgt:

- de voorbereidende fase van het HWBP is succesvol verlopen: het programma is goed voorbereid en de komende jaren komen diverse projecten in de realisatiefase, waardoor het programmabudget sterk zal toenemen;
- de pioniersfase met de focus op het leggen van verbindingen en het ontwikkelen van de alliantie is geslaagd; het schip is (vrijwel) klaar om uit te varen;
- er kan veel geleerd worden van het programma HWBP2;
- het doel (in 2050 voldoen alle primaire waterkeringen aan de nieuwe waterveiligheidsnorm) blijft onveranderd, de focus en daarmee de werkwijze vragen aanpassing. Hierbij wordt 'best for program' het leidende principe.

We hebben besloten om de HWBP's samen te voegen tot één programma-organisatie en zo de beschikbare kennis en ervaring maximaal te bundelen. Daarbij komt de focus te liggen op de realisatie. Met als belangrijkste processen: programmeren-begroten, toetsen-beschikken en begeleiden-signaleren.

Dit betekent ook dat het werkzaamheden die bijvoorbeeld te maken hebben met het ontwikkelen van uitvoeringskaders of beleid veel meer door alliantiepartners gedaan gaan worden. De Stuurgroep HWBP zal hierbij een belangrijke rol spelen door transparant en navolgbaar besluiten te nemen over het beleggen van dergelijke taken, bestaand en nieuw. Dat is tweerichtingsverkeer; zowel vanuit de programma organisatie zelf als vanuit de alliantiepartners kan een voorstel gedaan worden. Onder alliantiepartners verstaan we natuurlijk alle Waterschappen, de Unie, IenW en Rijkswaterstaat.

Dat doen we vanuit de overtuiging dat daarmee de basis onder onze alliantie verder verbreed en verstevigd wordt. Het vergroot de samenwerking tussen en met de moederorganisaties (als netwerkorganisaties) en we benutten elkaars kwaliteiten optimaal.

Deze samenvoeging en aanpassing betekent dat:

- 1) beide programma's met behoud van eigen scope en financieringsregeling met ingang van T2 (mei 2018) worden samengevoegd tot één programma-organisatie. Deze wordt organisatorisch ondergebracht bij PPO (in plaats van NOVA en GPO). Hiermee wordt de 'huisbaasregeling' versimpeld en krijgt de (HID) PPO een nieuwe rol (neemt geen verantwoordelijkheid over), waaronder het transparant waarborgen van de juiste checks and balances rond de (rijks)begrotingen;
- 2) bestaande processen worden doorontwikkeld en gericht op het versterken van samenhang en stabiliteit binnen één gezamenlijk programma, waarbij de kennis en ervaring van HWBP2 zal worden toegepast;
- 3) het eigenaarschap voor de alliantie en het gezamenlijke programma wordt versterkt door rollen en verantwoordelijkheden van de moederorganisaties expliciet te benoemen en daaraan gekoppelde taken te beleggen bij de moederorganisaties;
- 4) alle (be)sturingslijnen worden gestroomlijnd, wat ook past bij het scherp definiëren van rollen en verantwoordelijkheden. Dan doen we in elk geval op de drie niveaus: strategisch (stuurgroep met relatie naar Minister I&W respectievelijk waterschapsbestuurders en CWK), tactisch (directeurenoverleg) en operationeel (programma-organisatie).
- 5) op enig moment het management van de nieuwe programma-organisatie bij één leidinggevende wordt belegd.

Deze transitie wordt nu al ingezet. Wij hebben de programmadirectie van het HWBP (Richard Jorissen en Erik Kraaij) de opdracht gegeven om bovenstaande punten uit te werken in een concreet voorstel. Dat zal, zo mogelijk met nadere keuzes, worden voorgelegd aan de Stuurgroep HWBP. Bij het opstellen van het voorstel worden de medewerkers van de programma-organisatie nadrukkelijk betrokken, evenals het huidige directeurenoverleg.

De planning hierbij is om eind mei/begin juni over dit voorstel te besluiten zodat we de uitvoeringsfase van de nieuwe programmaorganisatie op 1 juli 2018 kunnen laten ingaan en daarmee een nieuwe stap voorwaarts kunnen zetten in de alliantie waterveiligheid.

Namens de stuurgroepen HWBP en HWBP2,

Michèle Blom en Hetty Klavers